

Slaugos profesijos prestižo nuomonės tyrimas Lietuvoje

^{1,3,4}Andželika Zavackienė, ^{1,3,4}Lina Gedrimė, ²Daiva Didvalė, ³Aelita Skarbalienė

¹Respublikinė Klaipėdos ligoninė,

²Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno klinikos,

³Klaipėdos universitetas,

⁴Klaipėdos valstybinė kolegija

Slaugytojai tampa vis svarbesni, padedant visuomenei susidoroti su visuomenės sveikatos iššūkiais ir teikiant saugias, kokybiškas, veiksmingas sveikatos priežiūros paslaugas. Ši profesija yra gyvybiškai svarbi, siekiant užtikrinti sveikatos priežiūros prieinamumą ir tęstinumą [1]. Tačiau slaugos kokybei ir pacientų saugumui užtikrinti įtakos turi per mažas slaugytojų skaičius ir naujų darbo vietų trūkumas, dideli darbo krūviai, mažas darbo užmokestis, mažą darbo vietų diferenciacija pagal slaugytojų įgytą išsilavinimą ir kompetencijas, neužtikrinta darbų sauga, menkas profesijos prestižas. Lietuva įvardijama kaip viena iš Europos Sąjungos šalių, kuriose slaugytojų mažėja. Prognozuojama, kad slaugytojų trūkumas didės, nes dirbančių bendrosios praktikos slaugytojų, kurie sudaro didžiausią slaugos specialistų dalį, amžiaus vidurkis šiuo metu siekia 45,3 metus, o slaugytojo profesija tarp abiturientų nėra populiari [2]. Nors abiturientai slaugos specialybę renkasi dėl galimybės įsidarbinti, tačiau slaugos prestižas visuomenėje išlieka žemas [3]. Todėl svarbu rasti būdus ir priemones slaugos prestižui kelti. Palanki visuomenės nuomonė didina slaugytojų profesijos autoritetą, stiprina slaugytojų profesinį tapatumą, motyvuoja kokybiškai atlikti darbą, skatina jaunos žmonės rinktis slaugytojo profesiją. Visuomenės nuomonės konstatavimas ir veiksnių, lemiančių nuomonės su(si)darymą identifikavimas, leistų kryptingai veikti, formuojant slaugytojo profesijos prestižą.

Tikslas – atskleisti Lietuvos visuomenės nuomonę apie slaugos profesijos prestižą.

Metodika. 2018 m. sausio–vasario mėnesiais buvo atliktas kiekybinis tyrimas Lietuvos universitetinio, respublikinio ir regioninio lygmens ligoninėse, taip pat aukštojo mokslo institucijose, kuriose vykdomos sveikatos mokslų studijų programos. Tyrime dalyvavo 782 respondentai (slaugytojai, gydytojai, pacientai ir jų artimieji, studentai). Tyrimo instrumentas – anketinė apklausa raštu, užpildant Slaugytojo įvaizdžio klausimyną [4]. Klausimyno teiginiai buvo pažymimi 5 balų Likerto skalėje. Duomenims apdoroti naudota SPSS 21.0 programa.

Rezultatai. Respondentai slaugos profesijos prestižą vertina vidutiniškai (rangų vidurkis 4,12). Pritariama nuomonei, kad slauga yra sunkus ir sudėtingas darbas (rangų vidurkis

4,48), slauga laikoma svarbia ir reikalinga profesija (rangų vidurkis 4,46), kelianti aukštus kvalifikacijos reikalavimus (rangų vidurkis 4,50), pasižyminti svarbiomis ir didelėmis atsakomybėmis (rangų vidurkis 4,66). Pritariama, kad slaugos profesija yra pašaukimas (rangų vidurkis 4,22). Tyrimo dalyviai nepritarė teiginiui, kad slaugytojams nereikia didelio išsilavinimo (rangų vidurkis 2,09), bet sutinka, kad slauga yra prastai apmokamas darbas (rangų vidurkis 4,74).

Slaugos profesiją labiau teigiamai vertina jaunesnio amžiaus respondentai. Jie labiau pritaria teiginiui, kad slaugytojams reikia didelio išsilavinimo, kad slauga yra aukštus kvalifikacijos reikalavimus kelianti profesija su didelėmis atsakomybėmis. Vyresnio amžiaus respondentai, priešingai, linkę manyti, kad slaugytojams ypatingo išsilavinimo nereikia, labiau linkę palaikyti nuomonę, kad slaugytojo darbas yra tik mechaninis konkrečių pareigų atlikimas.

Išvados. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad jaunoji karta labiau linkusi slaugos profesiją laikyti prestižine. Jaunesnio amžiaus žmonės labiau suvokia profesinio pašaukimo svarbą ir reikšmę, išsilavinimą ir kompetentingumą, profesines atsakomybes. Tai yra veiksniai, darantys įtaką slaugytojų profesionalumui, keliantys slaugytojų veiklos kokybę bei gerinantys visuomenės nuomonę apie slaugą. Visgi turi būti dedamos pastangos ir ieškoma priemonių slaugytojų nematerialiam motyvavimui ir materialiam atlyginimui, nes visuomenėje tai glaudžiai siejama su profesijos prestižu.

Literatūra

1. Jakab Z. Strateginės slaugytojų ir akušerių vaidmens stiprinimo Europos regione kryptys, siekiant „Sveikata 2020“ tikslų. Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono biuras, 2015.
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. V-222 „Dėl Lietuvos Nacionalinės slaugos politikos 2016–2025 metų gairių patvirtinimo“.
3. Marcinowicz L., Owlasiuk A., Slusarska B., Zarzycka D., Pawlikowska T. Choice and Perception of the Nursing Profession From the Perspective of Polish Nursing Students: A Focus Group Study. BMC Med Educ. 2016, 16:243, doi: 10.1186/s12909-016-0765-3.
4. Siebens K., de Casterlé B. D., Abraham I., Dierckx K., Braes T., Darras E., Dubois Y., Milisen K., & BELIMAGE Group. (2006). Belgian Professional Self - Image Instrument for Hospital Nurses [Database record]. Retrieved from PsycTESTS. doi: http://dx.doi.org/10.1037/t24595-000.

Kviečiame užsiprenumeruoti recenzuojamą mokslo žurnalą

SLAUGA

MOKSLAS IR PRAKTIKA

Užsiprenumeruoti žurnalą galite:

- bet kuriame Lietuvos pašte ar „PayPost“ skyriuje
- per Lietuvos pašto laiškinišką
- paskambinę informacijos tel. 8 700 55 400
- interneto svetainėje www.prenumeruok.lt

Žurnalo prenumeratos indeksas – 5105